

# Forma právního jednání, možnost a dovolenost plnění

## Oddíl A. Teoretické okruhy

1) Náležitosti právního jednání (náležitosti subjektu, vůle, projevu a předmětu). 2) Vady právního jednání. 3) Absolutní a relativní neplatnost (počáteční a následná neplatnost). 4) Konverze, konvalidace a ratihabice právního jednání. 5) Částečná neplatnost. Salvátorská klauzule, klauzule úplné neplatnosti. 6) Autonomie vůle, svoboda formy, neformální právní jednání. 7) Formální právní jednání; zákonná a smluvní forma. Doložka písemnosti a dvojitá doložka písemnosti. 8) Funkce normy prikazující formu (důkazní, varující, zajišťovací, kontrolní). 9) Písemná forma (prostá a kvalifikovaná). Doplnění formy a potvrzení obsahu smlouvy v písemné formě. 10) Soukromé a veřejné listiny; legalizace (superlegalizace). 10) Možnost plnění (nemožnost faktická a právní, počáteční a následná). 11) Dovolnost plnění (rozpor se zákonem, obcházení zákona). Smysl a účel zakazující normy.

Povinně k nastudování: nález Ústavního soudu ze dne 1. dubna 2003, sp. zn. II. ÚS 119/01.

## Oddíl B. Praktické příklady

1) Posuďte platnost ústně uzavřených: a) smlouvy o darování movité věci, která není předána společně s uzavřením smlouvy (darovací příslib), b) smlouvy o zřízení zástavního práva k pozemku, c) smlouvy o budoucí licenční smlouvě (*pactum de contrahendo*), kterou se poskytuje výhradní licence, e) smlouvy o nájmu bytu, f) smlouvy o postoupení souboru pohledávek, g) dohody o smluvní pokutě.

2) Strany uzavřely písemnou kupní smlouvu, ve které se prodávající zavázal převést na kupujícího vlastnické právo k blíže označeným zemědělským pozemkům (v podobě parcel), a kupující se zavázal zaplatit mu za to kupní cenu ve výši 10 mil. Kč. Protože písemná smlouva nestanovila nic ohledně splatnosti kupní ceny, domluvily si strany tuto náležitost ústně, a to tak, že kupní cena bude uhrazena v deseti měsíčních splátkách. Následně vznikl spor o to, jak má být kupní cena uhrazena, když kupující se dovolával smluvené výhody splátek, ale prodávající namítal, že nebylo-li v písemné smlouvě ohledně splatnosti kupní ceny stanoveno nic jiného, je kupující povinen plnit ihned. Proveďte právní rozbor, určete, která strana je v právu, a svůj závěr zdůvodněte.

3) Strany uzavřely písemnou kupní smlouvu ohledně osobního automobilu a později se ústně dohodly, že odloží splatnost kupní ceny tak, že kupujícímu se k původně určenému času plnění poskytuje měsíční respiro. Následně vznikl mezi stranami spor o to, kdy má kupující zaplatit kupní cenu. Posuďte platnost dodatku ujednaného ústně.

4) Strany uzavřely písemnou smlouvu o dílo, ve které si rovněž ujednaly, že „tuto smlouvu lze měnit pouze písemně“. V průběhu zhotovování díla se však objevily nějaké komplikace nejenom na straně zhotovitele, strany si tedy ústně (na staveništi) dohodly odložení dokončení a předání díla o jeden kalendářní měsíc. Následně vznikl mezi stranami spor o to, kdy má zhotovitel povinnost dokončit a předat dílo. Posuďte platnost dodatku ujednaného ústně.

5) Zůstavitelka sepsala závěť, ve které ustanovila jako jediného dědice k celé pozůstalosti svého syna. Tuto závěť však nepodepsala svým příjmením (nebo jménem a příjmením), ale pouze slovy „tvá matka“. V závěti rovněž neuvedla místo a datum sepsání („v Brně dne toho a toho“). Posuďte platnost takové závěti.

6) Strany uzavřely písemnou smlouvu o dočasném zřízení práva stavby na dobu 100 let. Posuďte platnost smlouvy.

7) Strany mezi sebou uzavřely kupní smlouvu, kterou se kupující zavázal převést na prodávajícího individuálně určený obraz za cenu 5.000 Kč, přičemž vlastnické právo k obrazu má na kupujícího přejít až předáním věci. Posuďte platnost smlouvy, když obraz a) shořel 3 dny před uzavřením smlouvy, b) shořel 3 dny po uzavření smlouvy, ale ještě předtím, než došlo k jeho předání, c) neshořel, ale je ve vlastnictví soukromé galerie umění, nikoli prodávajícího.

8) Podnikatelé J. Novák a P. Soukup uzavřeli smlouvu o dílo, na jejímž základě se J. Novák zavázal provést pro P. Soukupa stavební práce v jeho provozovně za cenu 1 mil. Kč. V rozporu se zákonem č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti, sjednali, že cena za dílo bude uhrazena v hotovosti v provozovně P. Soukupa. Po uzavření smlouvy se navíc ukázalo, že J. Novák nemá k provádění stavebních prací příslušné živnostenské oprávnění, a že způsob provedení prací je v rozporu se stavebními předpisy. Posuďte platnost smlouvy o dílo.

9) V souvislosti se smlouvou o úvěru, kterou se úvěrující zavázal poskytnout úvěrovanému částku 2 mil. Kč na 12 měsíců s úrokem ve výši 11,5 % ročně uzavřely strany ještě další smlouvu, která měla zajišťovat splnění povinnosti úvěrovaného. Šlo o kupní smlouvu, kterou měl úvěrovaný (jako prodávající) převést úvěrujícímu (jako kupujícímu) vlastnické právo k pozemku za kupní cenu ve výši 2 mil. Kč, přičemž účinnost této smlouvy měla být odložena až do okamžiku, kdy se úvěrovaná strana dostane do prodlení s plněním na smlouvu o úvěru (s tím, že kupní cena bude započítána proti pohledávce úvěrujícího ze smlouvy o úvěru). Zabývejte se platností „kupní smlouvy“.

10) Úkol: vymyslete jeden konkrétní příklad a) konverze právního jednání, b) částečné neplatnosti právního jednání, c) právní nemožnosti plnění.

## **Oddíl C. Doporučená literatura (nad rámec povinné literatury)**

*Eliáš, K.* Obcházení zákona. Právní rozhledy, 2018, č. 15-16.

*Brim, L.* Právní nemožnost plnění. In: Dny práva 2017. Část. V. Pacta (non solum) sunt servanda? Brno: Masarykova univerzita, 2018. Dostupné z: <https://www.law.muni.cz/dokumenty/45140>

*Melzer, F.* In: *Melzer, F., Tégel, P. a kol.* Občanský zákoník – velký komentář. Svazek III. § 419-654. Praha: Leges, 2014, s. 625-682, 695-750.